

මෙහෙයුම් පද්ධතියක් මගින්
පරිගණකයක් තුළ ඇති ගොනු බහලුම්
සහ ගොනු කළමනාකරණය කරන
ආකාරය

ගොනු සහ නාමාවලි

- ❖ ගොනුවක් (File) යනු, නම් කරන ලද එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ තොරතුරු එකතුවකි. ඒවා බිටු අනුක්‍රමයක් ලෙසද හැඳින්වේ.
- ❖ නාමාවලියක් (Directory) යනු, පරිගණකයේ ගොනු ගබඩා කිරීමට ඇති ස්ථානයකි.

❖ ගොනුවක් දැකිය හැකි ප්‍රධාන ආකාර 2කි.

- **තාකරීක දැක්ම (Logical View):** පරිශීලකයින් ගොනුවක් දකින ආකාරය මෙය වේ.

රූපමය ගොනු පික්සල තීව්‍රතා අගයක් ලෙසත්
අනෙක් ගොනු බයිටවල අනුක්‍රමයක් ලෙසත්
පරිශීලකයන් දකියි.

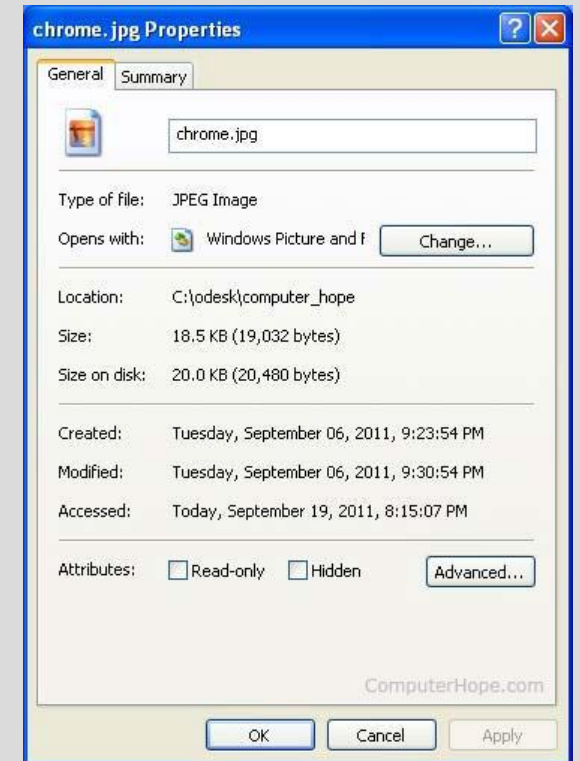
- **භෞතික දැක්ම (Physical View) : ගොනුවක් ද්විතීයික ආවයනයේ ගබඩා කරන ආකාරයයි.**

ගොනුවක් ද්විතීයික ආවයනයේ ගබඩා කිරීමේදී අනුයාතව අවශ්‍ය නොවන අතර ඒ සඳහා බොහෝ ක්‍රමයන් පවතියි.

ගොනු ලාක්ෂණික (File Attributes)

- ❖ ගොනුවකට සම්බන්ධ තොරතුරු මෙනම් වේ.
  - ගොනු නාමය
  - ගොනුවේ වගරය (Ex: Source, Data, Executable)
  - ගොනුව ගබඩා වී ඇති ද්විතීයික ආවයනය
  - ගොනුව භාවිතා කිරීමට අවසර ඇති පරිශිගකයින්
  - ගොනුවේ සංවිධානය (Sequential, Random)

- ගොනුව නිමර්ණය කළ හෝ අවසානයට භාවිතා කළ දිනය සහ වේලාව
- ගොනුවේ ධාරිතාව (Size)

ගොනු ප්‍රරූප (File Types)

- ❖ පරිගණකයේ පවතින සෑම ගොනුවක්ම ගොනු නාමය (File Name) සහ ගොනු දිගුව (File Extensions) යන කොටස් වලින් සමන්විත වේ.
- ❖ ගොනු ප්‍රරූපය නැතහොත් ගොනුවේ අන්තර්ගතය හඳුනා ගැනීම සඳහා ගොනු දිගුව යොදා ගත හැක.

❖ බහුලව භාවිතා වන ගොනු කිහිපයකි.

- ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ගොනු (Executable File)

පරිගණක වැඩසටහන් වලට අදාල වේ : **.exe**

- පාඨ ගොනු(Text File)

ඉලෙක්ට්‍රොනික අක්ෂර ජේළි වගයෙන් ගබඩා වී ඇති ගොනු වේ:

.txt , .docx

- රූපමය ගොනු(Image File)

විද්‍යුත් ආකාරයෙන් රූප ගබඩා කර ඇති ගොනු වේ.: **.jpg, .gif, .bmp, .png**

- වීඩියෝ ගොනු(Video File)

චලන රූ ගබඩා කර ඇති ගොනු මෙතම් වේ..: **.vob, .flv, .swf**

- ශ්‍රව්‍ය ගොනු(Audio File)

හඬ ගබඩා කර ඇති ගොනු මෙතම් වේ. : .wav, .mp3

- සම්පීෂ්ඨිත ගොනු()

විවිධ වැඩසටහන් වලින් සකස් කරගත් ගොනුවල ධාරිතාව කුඩා කර සංකෝචනය කිරීම මෙතම් වේ. : .rar, .zip

ගොනු නාමාවලි සහ ගොනු සංවිධානය

- ❖ ගොනු කිහිපයක් අඩංගු කර ඇති ඒකකයක් ෆෝල්ඩරයක් (Folder) වේ.
- ❖ පරිශීලකයාට අවශ්‍ය පරිදි ගොනු එක් කර ෆෝල්ඩර නිමර්ණය කළ හැක.
- ❖ පරිගණක දෘඩ තැටියේ ස්වයංක්‍රීයව නිමර්ණය වන ෆෝල්ඩර කිහිපයක් ඇත.

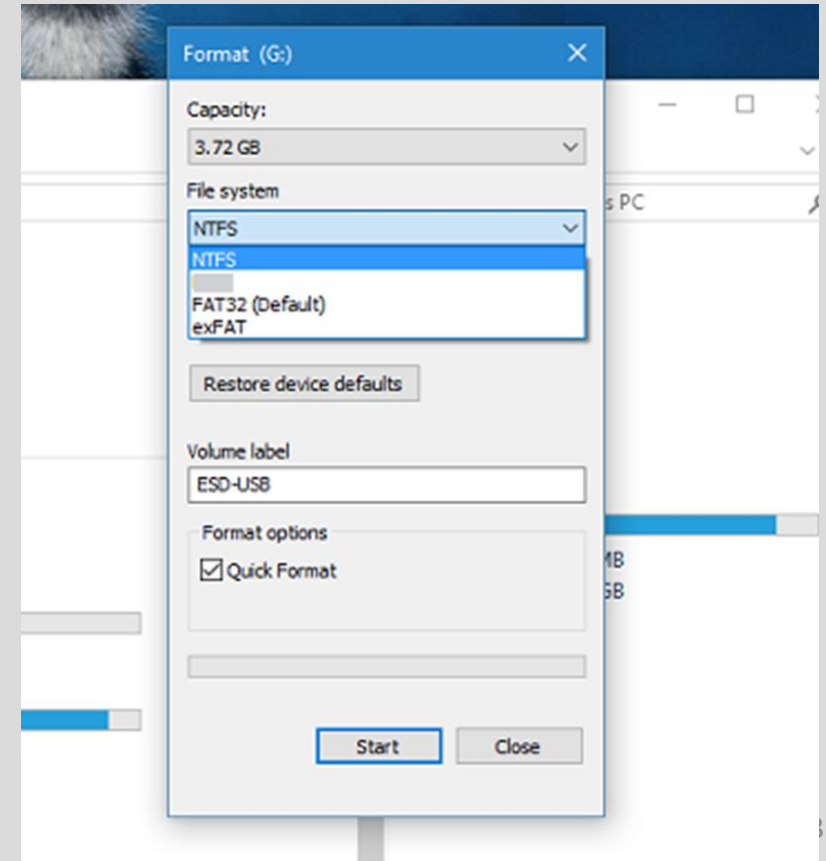
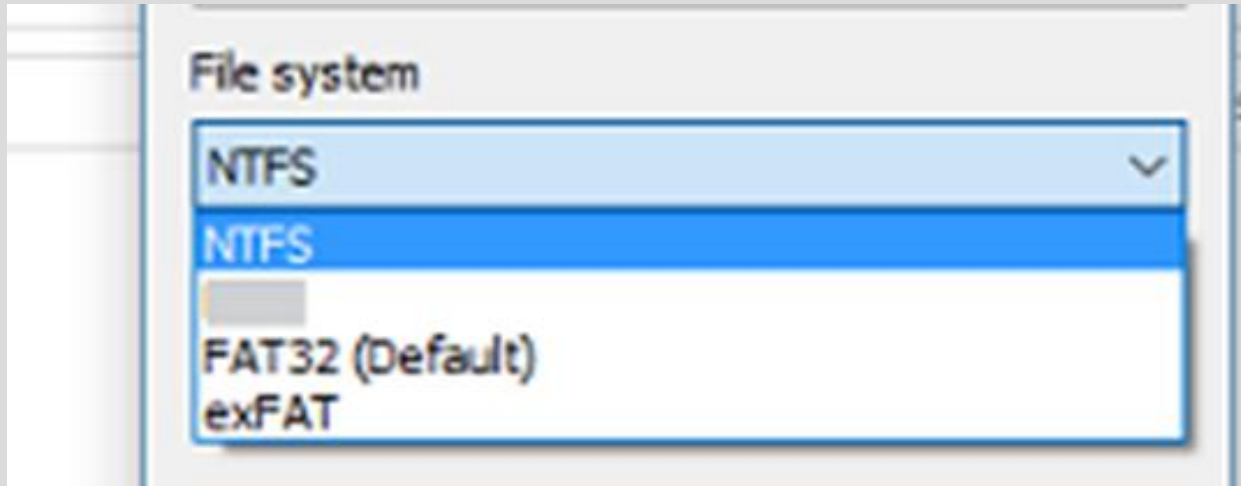
Documents, Pictures, Videos, Recycle Bin, Program Files, Windows

ගොනු ව්‍යුහය (File Structure)

- ❖ ගොනු ව්‍යුහය යනු මෙහෙයුම් පද්ධතියකට තේරුම් ගත හැකි ආකෘති වගර්යකි.
- ❖ එනම්, ගොනුවකට එහි පුරුපය අනුව අඵර් දැක්වූ නිෂ්චිත ව්‍යුහයක් ඇත.
  - පාඨ ගොනුවක් යනු, ජේළි රැසකින් යුත් අනුලක්ෂණ අනුක්‍රමයකි.
  - විෂය ගොනුවක් (Object File) යනු, පරිගණකයට තේරුම් ගත හැකි කාණ්ඩ ලෙස සංවිධානය වූ බයිට සමූහයකි.

ගොනු පද්ධති (File Systems)

- ❖ දෘඩ තැටියක් අකෘතිකරණය (Format) කරන අවස්ථාවේ ගොනු ගබඩා කිරීමට අවශ්‍ය ව්‍යුහය දෘඩ තැටිය තුළ නිමර්ණය වේ.

❖ මෙහෙයුම් පද්ධතියකදී ගොනු ගබඩා කිරීම, ගොනු නාමයන් සහ ගොනු සංවිධානය කිරීමේ සමස්ථ ව්‍යුහය ගොනු පද්ධතියක් නම් වේ. ප්‍රධාන ගොනු ප්‍රඥප 2ක් පවතියි.

- **NTFS (New Technology File System)**
- **FAT (File Allocation Table) සහ FAT32**

ගොනු විහජන වගුව

FAT සහ FAT32 (File Allocation Table)

- ❖ MS DOS මෙහෙයුම් පද්ධතිය මගින් හඳුන්වා දුන් ගොනු පද්ධතියකි.
- ❖ මෙහිදී ගොනු විහජන වගුවක් තුළ, ද්විතීයික ආවයනයේ තැන්පත් කර ඇති ගොනුවල විස්තර සටහන් කර තබා ගනියි.

❖ ගොනු විභජන වගුව සහ මූල ඩිරෙක්ටරිය ස්ථාවරව පිහිටා ඇති නිසා පද්ධතිය බල ගැන්වීමේදී ගොනු නිවැරදිව පිහිටුවා ගත හැක.

❖ ප්‍රධාන ලක්ෂණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ගොනු නාමයක උපරිම අකුරු ගණන 8කි.
- ගොනුවක උපරිම ධාරිතාව 4GB වේ.
- ගොනු හැකිලීමේ හැකියාවක් නැත.
- අකුරු සංකේත වලට හැරවිය නොහැක.
- Partition එකක ධාරිතාව 32 GB වේ.
- ගොනු ආරක්ෂා කිරීමට පිටපත් 2ක් තබා ගනියි.

නව තාක්ෂණ ගොනු පද්ධතිය NTFS (New Technology File System)

- ❖ Microsoft සමාගම විසින් වැඩි දියුණු කරන ලද, එම සමාගමේ හිමිකාරත්වය ඇති ගොනු පද්ධතියකි.
- ❖ මෙය ගොනු විභජන වගුවේම වැඩි දියුණු අවස්ථාවකි.
- ❖ යුනික්ස් පද්ධතියට අනුරූප වේ.

- ❖ තැටි සම්බන්ධ දෝෂ ස්වයංක්‍රීයව ප්‍රකෘති තත්වයට පත් කිරීමේ හැකියාව ඇත.
- ❖ විශාල දෘඩ තැටි සඳහා ඇති සහයෝගීත්වය වධර්නය කරයි.
- ❖ වඩාත් හොඳ ආරක්ෂාවක් සහ විශේෂ ගොනු සඳහා අවසරලත් පරිශීලකයන්ට පමණක් ප්‍රවේශ වීම සඳහා ගුප්ත කේතනයක් සහ අනුමතියක් භාවිතා කරයි.

❖ ප්‍රධාන ලක්ෂණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ගොනු නාමයක උපරිම අකුරු ගණන 255කි.
- ගොනුවක උපරිම ධාරිතාව 16TB වේ.
- ගොනු හැකිලීමේ හැකියාවක් ඇත.
- අකුරු සංකේත වලට හැරවිය හැක.
- Partition එකක ධාරිතාව 16Exabyte වේ.

ගොනු ආරක්ෂාව (File Security)

- ❖ පද්ධතියේ පවතින ගොනු වල ආරක්ෂාව සඳහා ප්‍රධාන ක්‍රම 2ක් යොදා ගනියි.

1. රහස් පද (Password)

- පුද්ගල අන්‍යතාව පෙන්වීමට යොදා ගනියි.
- රහස් පද උපකල්පනය කිරීමට අපහසු ලෙස යෙදිය යුතුය.

2. ප්‍රවේශ වීමේ වරප්‍රසාද (Access Privileges)

- ගොනුවේ ඇති දත්ත වෙනස් කිරීම, ආදානය වැනි කටයුතු සඳහා අවසර ලබා ගත යුතු වීම මෙහිදී සිදු වේ.
- පරිශීලකයන් කිහිපයක් සිටින අවස්ථාවක එක් එක් පුද්ගලයාගේ රාජකාරිය අනුව ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වෙනස් කළ හැක.

සහතික කිරීම (Authentication)

❖ මෙහෙයුම් පද්ධතියට අදාළ පරිශීලකයින් හඳුනා ගැනීමට යොදා ගනියි.

- පරිශීලක විසින් ලියාපදිංචි වූ පරිශීලක නාමය සහ මුරපදය භාවිතා කොට, මෙහෙයුම් පද්ධතියට ඇතුළු වීම.
- පරිශීලක ගුණාංග (ඇඟිලි සලකුණු, අක්ෂි දෘෂ්ඨි පටල අත්සන) භාවිතා කර මෙහෙයුම් පද්ධතියට ඇතුළු වීම.

ගොනු ආවයන කළමනාකරණය (File Storage Management)

- ❖ පරිගණකයක් තුළ ගොනු ආවයනය කිරීමේදී එම ගොනුවේ ඇති තොරතුරු පවත්වා ගැනීම සඳහා දායක වන්නේ මෙහෙයුම් පද්ධතියයි.
- ❖ මෙසේ දත්ත සහිත ගොනු තැන්පත් කිරීමේදී මෙහෙයුම් පද්ධතිය මගින් තැටි අවකාශය ලබා දීම ආවයන විභජනය (Storage Allocation) ලෙස හැඳින්වේ.

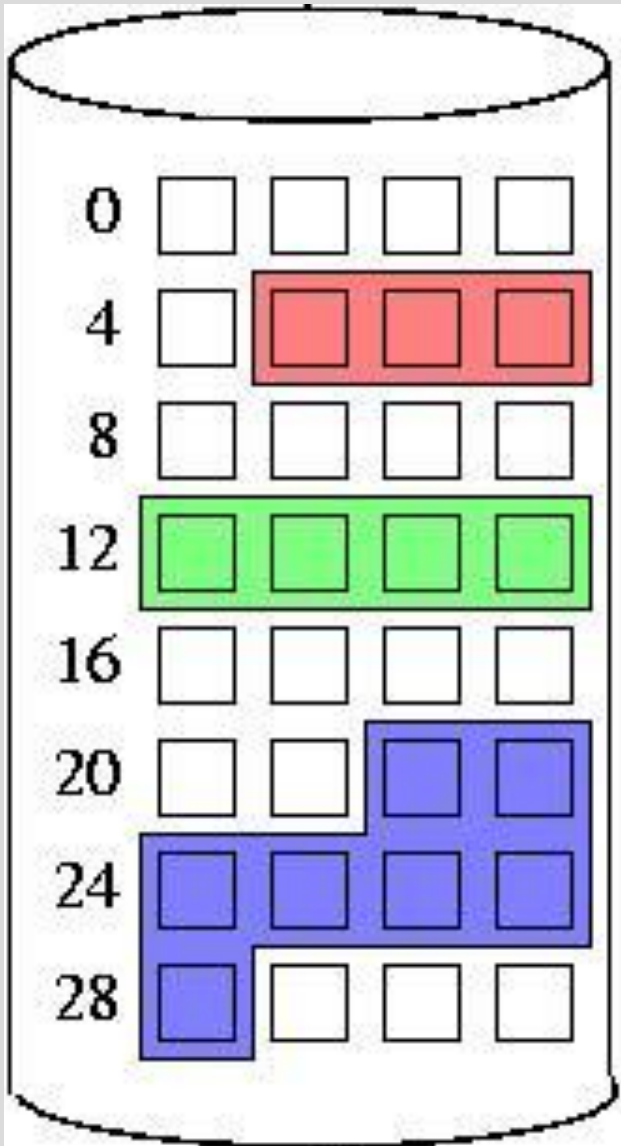
ආවයන විහජනය (Storage Allocation)

❖ මෙය ප්‍රධාන අකාර 3කි.

1. යාබද විහජනය (Contiguous Allocation)
2. සබැඳි විහජනය (Linked Allocation)
3. සුවක / අනුක්‍රමික විහජනය (Indexed Allocation)

සාමද විභජනය (Contiguous Allocation)

Directory:

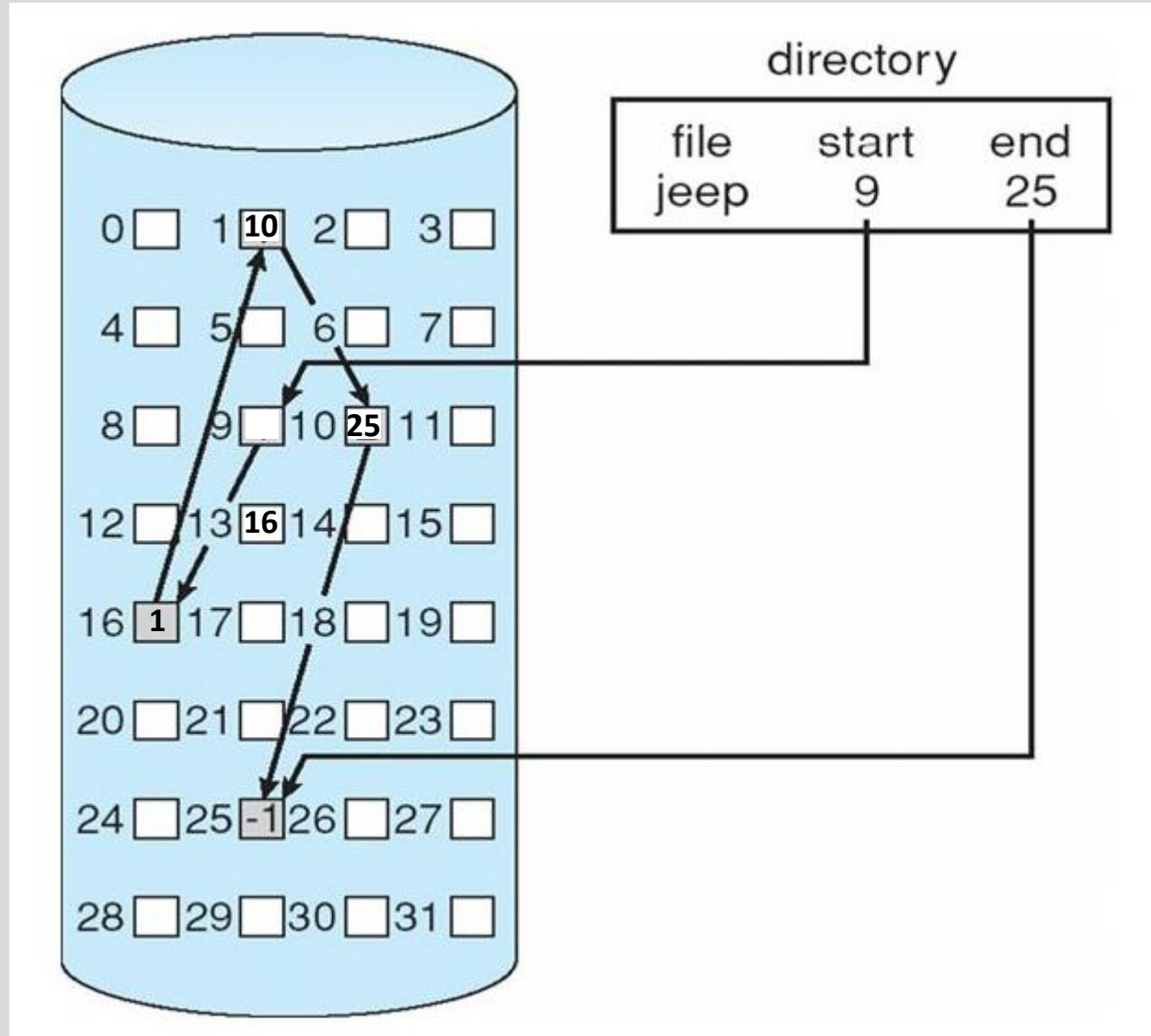
file	start	length
moo	5	3
snow	22	7
fall	12	4

- ❖ දෘඩ තැටිය තුළ දත්ත තැන්පත් වන්නේ එහි ඇති කුඩාම ඒකකය වන කැටිති (Sectors) තුළයි.
- ❖ කැටිත්තක ගබඩා කළ හැක්කේ byte 512 ක් පමණි.
- ❖ තැන්පත් කරන දත්ත ගොනුවේ විශාලත්වය වැඩි වන විට කැටිති වැඩි ප්‍රමාණයක් භාවිතා වේ. ඇතැම් විට වළලු එකකට වැඩි ප්‍රමාණයක්ද යොදා ගනියි.
- ❖ මෙසේ තැන්පත් කරන ගොනුව, ආසන්නයේ ඇති කැටිති කිහිපයක තැන්පත් වීම යාබද විභජනය නම් වේ.

❖ යාබද විහජනයේ ලක්ෂණ පහත පරිදි වේ.

- සරල වේ.
- ප්‍රවේශය පහසු වේ.
- ගොනුව නිමර්ණය වන විට එහි ප්‍රමාණය නොදැනියි.
- ගොනුවේ ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමට අපහසුය.
- බාහිර බණ්ඩනීකරණය සිදු විය හැක.

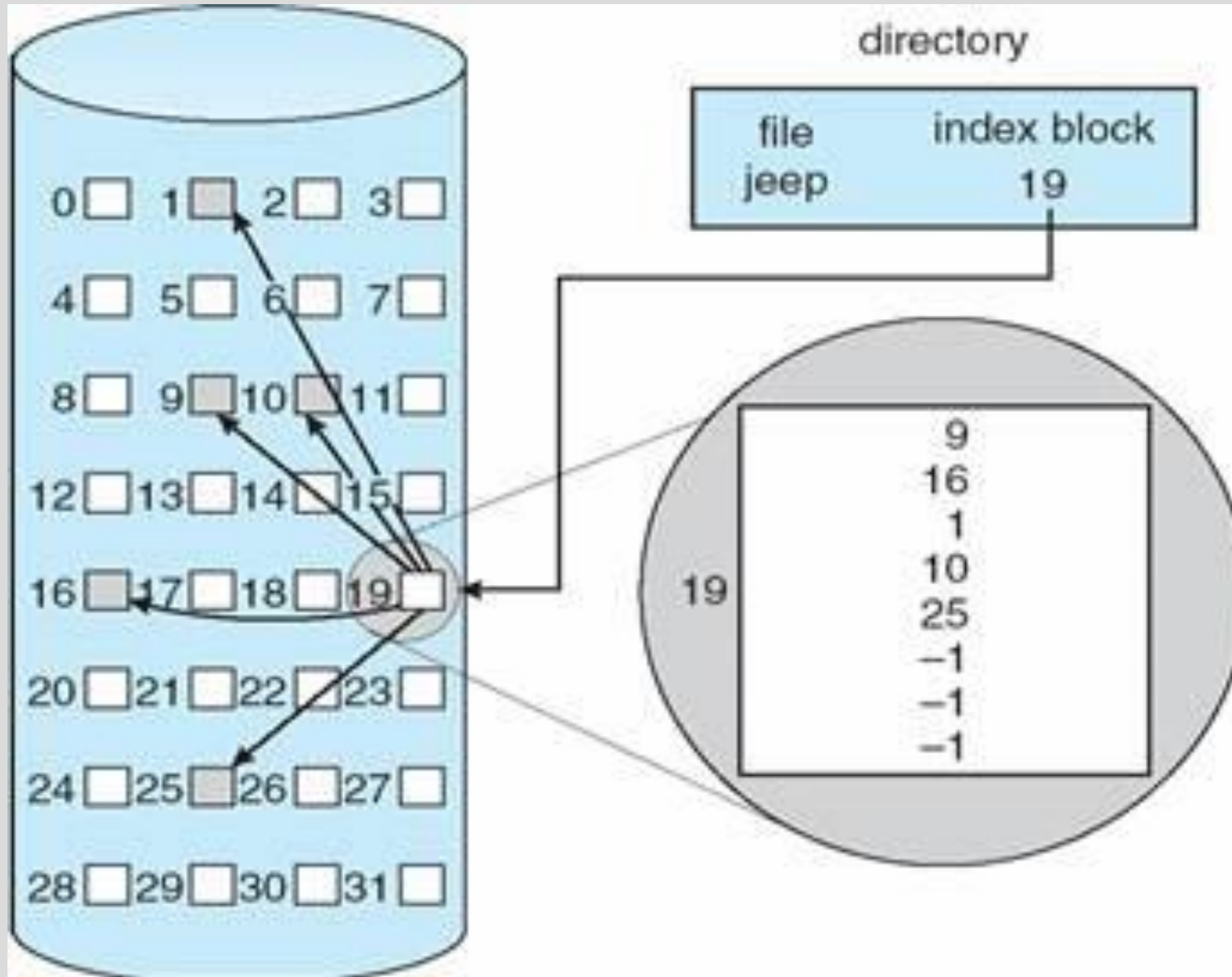
සබැඳි විහජනය (Linked Allocation)

- ❖ මෙහිදී දත්ත තැන්පත් වීමේදී එක ලඟ පිහිටි කැටිති තුළ දත්ත තැන්පත් වීමක් සිදු නොවේ.
- ❖ පළමු දත්ත කාණ්ඩය එක් කැටිත්තක තැන්පත් වූ පසු ඉතිරි දත්ත කොටස තැන්පත් වූ ස්ථානය පිළිබඳ සටහනක් එම කැටිත්තේම සඳහන් කරයි.
- ❖ ගොනුවේ අවසානයටම දත්ත තැන්පත් වූ කැටිත්තේ එවැන්නක් සඳහන් නොවේ.

- ❖ MS DOS FAT ගොනු පද්ධතිය උදාහරණ ලෙස ගත හැකිය.
- ❖ සබැඳි විභජනයේ ලක්ෂණ පහත පරිදි වේ.
  - බාහිර බණ්ඩාරිකරණයක් සිදු නොවේ.
  - ගොනුවේ ප්‍රමාණය වැඩි කරගත හැක.
  - සසම්භාවී ලෙස දත්ත වෙත ප්‍රවේශ වීමට නොහැක. ආරම්භයේ සිට පිළිවෙලින් ගමන් කළ යුතුය.

සූචක / අනුක්‍රමික විහජනය (Indexed Allocation)

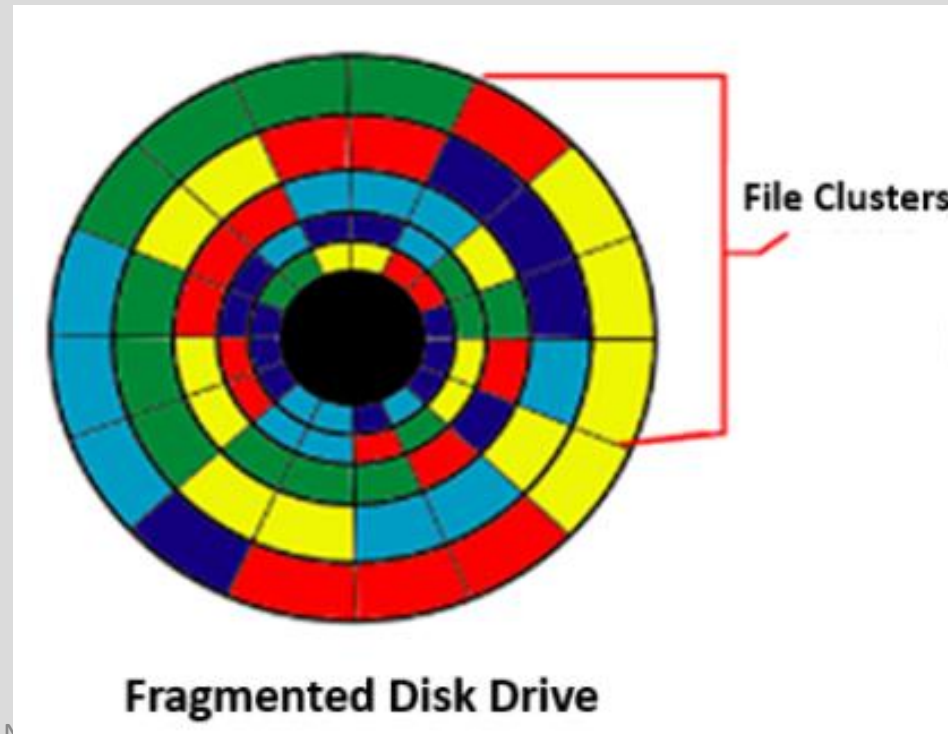
- ❖ මෙහිදී තැන්පත් වන සෑම ගොනුවකටම අදාළ තොරතුරු සුවිසක තැන්පත් කර, ඒ අනුව දත්ත වලට ප්‍රවේශ වීම සිදු වේ.
- ❖ මෙම සුවිස තුළ දත්ත තැන්පත් වන ස්ථාන පිළිබඳව තොරතුරු අරාවක් පවතියි.
- ❖ ගොනුවට අලුතින් කොටසක් එක් කළද, කොටසක් ඉවත් කළද සුවක වගුවේ වෙනස්කම් සිදු වේ.
- ❖ සුවක වගුවද කැට්ත්තකම ආවයනය වේ.

- ❖ UNIX ගොනු පද්ධතිය උදාහරණ ලෙස ගත හැකිය.
- ❖ සුවක / අනුක්‍රමික විභජනයේ ලක්ෂණ පහත පරිදි වේ.
  - බාහිර බණ්ඩාරකරණයක් සිදු නොවේ.
  - ගොනුවේ අවසානය ශුණ්‍ය දූර්ගකින් නිරූපණය වේ.
  - සුසංහිතකරණයක් (Compaction) නැත.

තැටි බිඳුණිකරණය සහ විබිඳුණිකරණය (Disk Fragmentation and Defragmentation)

- ❖ ගොනුවක දත්ත තැන්පත් වීමේදී දත්තයන් අනුයාත ලෙස තැන්පත් නොවී විවිධ ස්ථානයන්හි තැන්පත් වීම නිසා බිඳුණිකරණය සිදු වේ.

- ❖ තැටියක තැනින් තැන විසිරී තිබූ ගොනු කොටස් නැවත අනුයාතව සකස් කිරීම, විඛණ්ඩීකරණය ලෙස හැඳින්වේ.

ද්විතීයික ආවයන වල නඩත්තුව (Maintenance of Secondary Storage)

- ❖ ද්විතීයික ආවයන යනු, පරිශීලකගේ සහ පද්ධතියේ දත්ත හා ක්‍රමලේඛ තැන්පත් කිරීමට යොදා ගන්නා න්‍යාය නොවන මතකයකි.
- ❖ ප්‍රභව ක්‍රමලේඛ (Source Code/Program), ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ක්‍රමලේඛ (Executable Program), ක්‍රමලේඛ සඳහා වන දත්ත සහ තාවකාලික දත්ත ආවයනය කිරීම සඳහා ද්විතීයික ආවයන භාවිතා කරයි.

❖ මෙසේ වැදගත් කාර්යයක් සිදු කරන ද්විතීයික ආවයන උපාංග ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මෙහෙයුම් පද්ධතියේම ක්‍රමවේද කිහිපයක් පවතියි.

1. මූලික පටි පවිත්‍ර කිරීම (Disk Cleanup)

- ඇතැම් අවස්ථා වලදී පරිශීලකගේ අනුදැනුමකින් තොරව අනවශ්‍ය ගොනු දෘඩ තැටියේ තැන්පත් වේ.
- ඒවා ඉවත් කිරීම සඳහා, cleanmgr.exe මෘදුකාංගය භාවිතා කළ හැක.

2. තැටි විඛණ්ඩකරණය කිරීම (Disk Defragmentation)

දත්ත විසිරී තිබීම නිසා ගොනු භාවිතා කිරීමේදී වැඩි කාලයක් ගත වේ. විඛණ්ඩකරණය සඳහා පහත පියවර අනුගමනය කළ යුතුය.

- Double click on **MyComputer**
- Select a Partition
- Click on **Properties– Tools**
- Click on **Defragment Now**

ගොනුවක් සුරක්ෂිත කළ හැකි ක්‍රම

- ❖ භෞතික උපක්‍රම යෙදීම.
- ❖ ගොනු බාහිර උපාංග වෙත පිටපත් කර තැබීම.
- ❖ දත්ත හා ගොනු විකේතනය කිරීම.
- ❖ ගොනු සඳහා රහස් පද භාවිතා කිරීම.
- ❖ ගිණිපවුර භාවිතා කිරීම

ආකෘතිකරණය කළ තැටියකින් නැවත දත්ත ලබා ගැනීම (Recovery of data from a formatted disk)

- ❖ ආකෘතිකරණයේදී දෘඩ තැටියේ ඇති දත්ත මකා දමයි.
- ❖ නමුත් ඉහළ මට්ටමේ තැටි ආකෘතිකරණයකදී සිදු වන්නේ එම ගොනුවලට අදාළ සම්බන්ධක මැකී යාම පමණි.
- ❖ එම තැටියේ ගොනු ඇතුළත් කොටස් වල නැවත දත්ත ලියන තෙක් ඒවා පවතීයි.